

Natuurtoets

Bomen De Gijsselaar te Amstenrade

Gemeente Beekdaelen



NatuurInclusief
Ecologisch advies- en projectbureau

Natuurtoets

Bomen De Gijselaar te Amstenrade

Gemeente Beekdaelen

In opdracht van	Gemeente Beekdaelen Postbus 22000 6360 AA Nuth Dhr. Ivo Nijsten 088 450 2000 i.nijsten@beekdaelen.nl
Contactpersoon Telefoon E-mail	
Datum Rapportagenummer	15 februari 2021 NIRP20210106
Hoofdkantoor	NatuurInclusief Korenbree 23A 7271 LH Borculo 0545 723032 info@natuurinclusief.nl www.natuurinclusief.nl
Opsteller Telefoon E-mail Paraaf	David Brouwer 0545-723032 davidbrouwer@natuurinclusief.nl 
Kwaliteitscontrole Paraaf	Lana Scheers 

NatuurInclusief is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van NatuurInclusief; opdrachtgever vrijwaart NatuurInclusief voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/ of openbaar worden gemaakt d.m.v. fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en NatuurInclusief, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Inhoud

Samenvatting	4
1 Inleiding	5
1.1 Leeswijzer	5
2 Onderzoekslocatie	6
2.1 Beschrijving onderzoekslocatie	6
2.2 Geplande ingreep	7
3 Onderzoeksmethode	9
3.1 Bureaustudie	9
3.2 Veldonderzoek	9
4 Ligging t.o.v. beschermde gebieden	10
4.1 Natuurnetwerk Nederland	10
4.2 Ligging plangebied t.o.v. Natuurnetwerk	10
4.3 Natura 2000-gebied	10
4.4 Ligging plangebied t.o.v. Natura 2000-gebieden	11
5 Resultaten flora en fauna	12
5.1 Planten	12
5.2 Vleermuizen	12
5.3 Grondgebonden zoogdieren	14
5.4 Vogels (excl. vogels met jaarrond beschermde nesten)	15
5.5 Vogels met jaarrond beschermde nesten	16
5.6 Amfibieën	18
5.7 Reptielen	18
5.8 Vissen	18
5.9 Insecten en overige ongewervelden	18
6 Conclusie & aanbevelingen	20
6.1 Aanvullend onderzoek	20
6.2 Ecologisch werkprotocol	21
6.3 Ontheffing Wet natuurbescherming	21
Literatuur	22
Bijlage 1 Wetgeving	23

Samenvatting

Gemeente Beekdaelen is voornemens om de Gijselaar Amstenrade her in te richten. Bij deze herinrichting zullen enkele tientallen bomen worden gekapt. Ook zal het tussenliggende struweel worden verwijderd.

Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (Wnb) verplicht vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen aanwezige beschermde plant- of diersoorten en groei- of verblijfplaatsen aantasten. NatuurInclusief heeft van Gemeente Beekdaelen opdracht gekregen voor het uitvoeren van een natuurtoets. Op 26 januari 2021 heeft het veldbezoek plaatsgevonden.

Beschermde gebieden

Effecten op Natuur Netwerk Nederland of Natura 2000-gebieden kunnen worden uitgesloten. Aanvullende toetsing is dan ook niet nodig.

Beschermde soorten

De aanwezigheid van verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen kan niet worden uitgesloten. Essentieel foerageergebied en essentiële vliegroutes kunnen eveneens niet in het plangebied worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek is noodzakelijk.

De aanwezigheid van eekhoorn kan niet in het plangebied worden uitgesloten. In de Provincie Limburg geldt er een vrijstelling voor eekhoorn in de periode maart-april en juli tot en met november. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk, mits de werkzaamheden binnen deze periode worden uitgevoerd.

Algemeen voorkomende broedvogels kunnen niet in het plangebied worden uitgesloten. Het is dan ook van belang te allen tijde rekening te houden met het algemene broedseizoen van vogels.

Op basis van een gevalideerde waarneming van een omwonende zijn voortplantingsplaatsen van vliegend hert aangetoond in het plangebied. Voor vliegend hert dient dan ook ontheffing te worden aangevraagd.

Wanneer de laagte ten noorden van het plangebied gedurende het voortplantingsseizoen van rugstreeppad en alpenwatersalamander (tijdelijk) water bevat, kan bij aanwezigheid van deze soorten het plangebied als essentieel deel van het landhabitat fungeren. Aanvullend onderzoek is noodzakelijk als deze laagte inderdaad als voortplantingswater voor rugstreeppad en alpenwatersalamander kan fungeren.

1 Inleiding

Gemeente Beekdaelen is voornemens om de Gijselaar Amstenrade her in te richten. Bij deze herinrichting zullen enkele tientallen bomen worden gekapt. Ook zal het tussenliggende struweel worden verwijderd.

De Wet natuurbescherming (Wnb) verplicht vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen aanwezige beschermde plant- of diersoorten en groei- of verblijfplaatsen aantasten. Het voorliggende rapport is een uitwerking van de resultaten van de natuurtoets. Een natuurtoets is een onderzoek waarbij onderzocht wordt of in- of rond het plangebied beschermde planten- of diersoorten worden verwacht die mogelijk negatieve effecten kunnen ondervinden van de geplande activiteiten. Wanneer beschermde soorten verwacht worden, is het noodzakelijk dat aanvullend onderzoek uitgevoerd dient te worden. Daarnaast wordt bij een natuurtoetsing ingeschat of aanvullend onderzoek dient plaats te vinden naar de invloed van de geplande ingrepen op beschermde natuurgebieden (bijv. Natura 2000, gebieden) of het Natuurnetwerk Nederland (voorheen: Ecologische Hoofdstructuur). Een natuurtoets wordt uitgevoerd door middel van een bureaustudie en een veldonderzoek.

Voorliggende rapportage betreft een overzicht met de resultaten van de natuurtoets en een aanbeveling voor vervolgstappen.

1.1 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt omschreven hoe de onderzoekslocatie eruitziet, hoe deze momenteel gebruikt wordt en wat de geplande ingreep inhoudt. Hoofdstuk 3 bespreekt de onderzoeksmethodiek. Hoofdstuk 4 geeft de ligging ten opzichte van beschermde gebieden aan en in hoofdstuk 5 wordt ingegaan op de ecologische waarden van het plangebied. In hoofdstuk 6 wordt afgesloten met de conclusie en eventuele vervolgstappen die moeten worden genomen.

2 Onderzoekslocatie

2.1 Beschrijving onderzoekslocatie

Het plangebied is gelegen aan de Gijsselaar te Amstenrade, gemeente Beekdaalen in de provincie Limburg. Het midden van het plangebied bevat de coördinaten N 50.941100, E 5.916795. In Figuur 1 is de onderzoekslocatie op een topografische kaart weergegeven.



Figuur 1 Begrenzing van de onderzoekslocatie

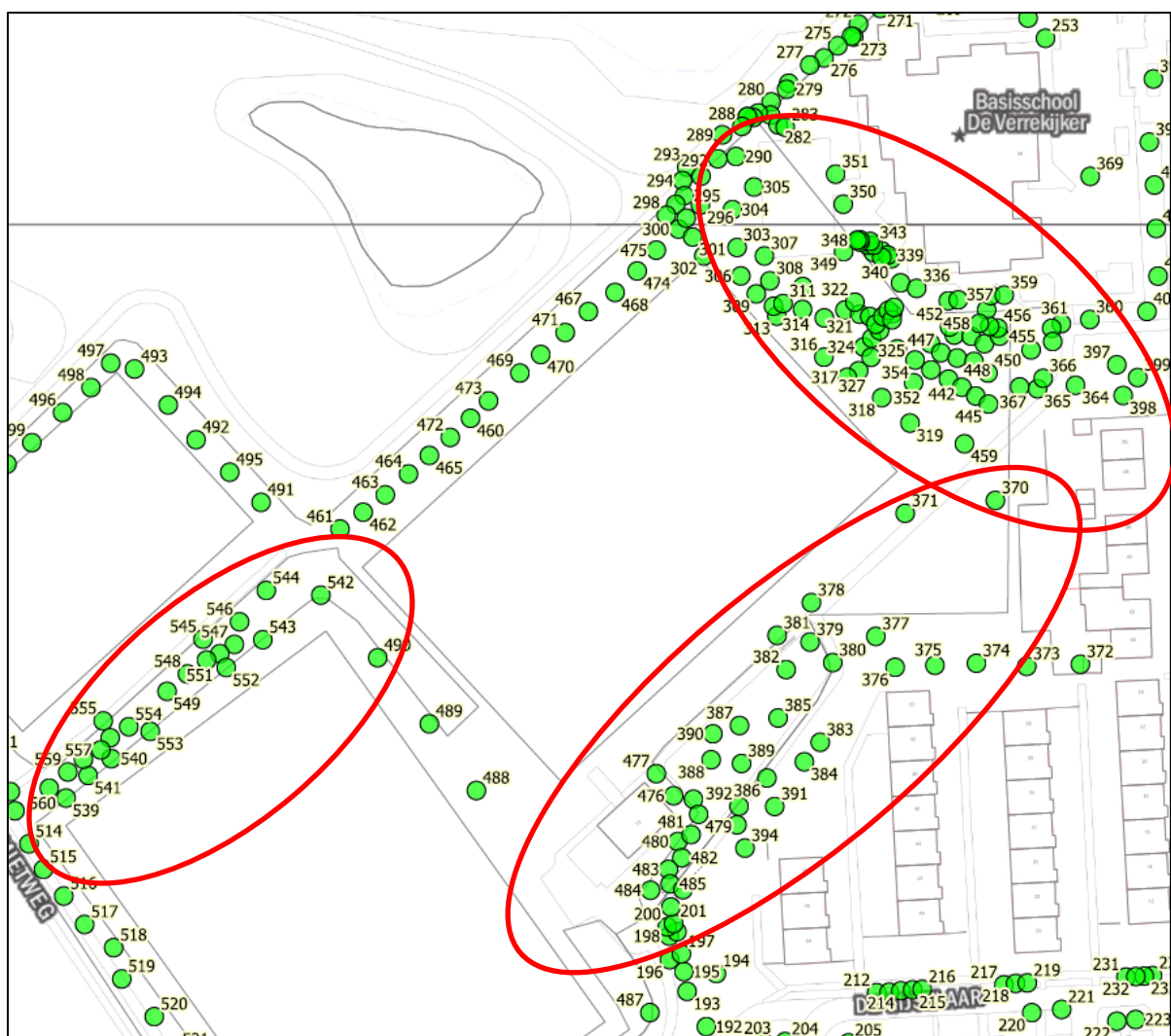
Het plangebied bestaat uit bomen rondom Voetbalvereniging Amstenrade en Basisschool de Verrekijker. In het plangebied is een gemengde soortensamenstelling aanwezig van onder andere zomereik, ruwe berk, Amerikaanse eik, beuk, linde, zoete kers, Japanse sierkers, esdoorn, es en enkele coniferen. Tussen de bomen is struweel aanwezig met een ondergroei van klimop en hultst. Zie Figuur 2 voor een sfeerimpressie van het plangebied.



Figuur 2 Sfeerimpressie van het plangebied

2.2 Geplande ingreep

Gemeente Beekdaelen is voornemens om de Gijselaar Amstenrade her in te richten. Bij deze herinrichting zullen enkele tientallen bomen worden gekapt. Ook zal het tussenliggende struweel worden verwijderd. Zie Figuur 3 voor de boomnummers van de desbetreffende te kappen bomen.



Figuur 3 De boomnummers met de desbetreffende te kappen bomen in het plangebied grofweg rood omcirkeld (Bron: Gemeente Beekdaelen)

3 Onderzoeksmethode

Het onderzoek is uitgevoerd door middel van een bureaustudie en een eenmalig veldbezoek.

3.1 Bureaustudie

Bij de bureaustudie is gebruik gemaakt van landelijke, provinciale en regionale verspreidingsgegevens vanaf 2010. Aan de hand van verspreidingsatlassen wordt er nagegaan of er beschermde flora en fauna voorkomen in of nabij het plangebied. Echter is het vaak niet mogelijk de exacte locatie of datering van deze gegeven te achterhalen. De verspreidingsgegevens zijn veelal weergegeven in kilometerhokken (1x1 km) of in atlasblokken (5x5 km), de waarnemingen hebben dan ook meer betrekking op de regio en niet zo zeer op het plangebied. De gegevens uit de verspreidingsatlassen geven vaak dan ook alleen een indicatie of de soort in de omgeving voorkomt.

Voor deze bureaustudie zijn de volgende atlasblokken geraadpleegd:

- 60-53
- 60-52
- 60-42
- 60-43
- 60-44
- 60-54
- 62-14
- 62-13
- 62-12

3.2 Veldonderzoek

Naast de bureaustudie heeft er een veldbezoek plaatsgevonden. Het veldbezoek is uitgevoerd op 26 januari 2021 door Dhr. D. Brouwer, adviseur Ecologie bij NatuurInclusief. De weeromstandigheden waren hierbij 4 °C, zonnig en windkracht 3 Bft.

Gedurende het veldbezoek is het plangebied beoordeeld op de ecologische potentie. Hierbij is gekeken naar de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten soorten en/of soortgroepen.

4 Ligging t.o.v. beschermde gebieden

4.1 Natuurnetwerk Nederland

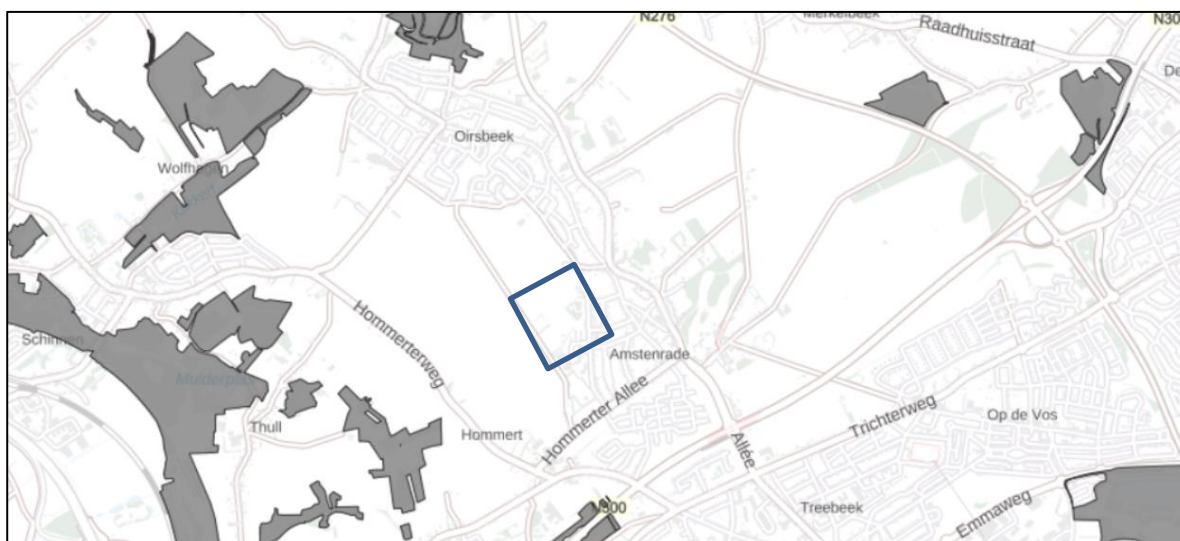
Het Natuurnetwerk Nederland (NNN), voorheen ook wel Ecologische hoofdstructuur (EHS) genoemd, is onderdeel van een netwerk van deels bestaande en deels nieuwe natuurgebieden die met elkaar verbonden zijn. Het gaat hierbij om zowel kleine en grote natuurgebieden en agrarische gebieden. Al deze gebieden binnen het Natuurnetwerk Nederland worden met elkaar verbonden via ecologische verbindingzones. De ecologische verbindingzones zorgen ervoor dat er verbindingen aanwezig zijn tussen de verschillende natuurgebieden zodat dieren zich makkelijker van het ene naar het andere leefgebied kunnen verplaatsen. Uiteindelijk moet het Natuurnetwerk Nederland samen met de natuurgebieden in andere Europese landen een aaneengesloten pan-Europees Ecologisch Netwerk (PEEN) vormen.

Negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken of (natuur)waarden van deze natuurgebieden en verbindingen dienen vermeden of gecompenseerd te worden.

Wanneer er ontwikkelingen plaatsvinden in NNN-gebieden is conform de Nota Ruimte en daarvoor Structuurschema Groene Ruimte het 'nee, tenzij' - regime van toepassing. In principe zijn ruimtelijke ontwikkelingen met significante negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken of (natuur)waarden van het gebied niet toegestaan. Het kan alleen doorgaan als er geen reële alternatieven mogelijk zijn en/of er sprake is van groot openbaar belang. Voor ingrepen waarvoor geen reële alternatieven mogelijk zijn of die van groot openbaar belang zijn geldt de vereiste schade zoveel mogelijk wordt beperkt door mitigerende maatregelen. Tevens dient er gecompenseerd te worden. Om vast te stellen of de ontwikkelingen door kunnen gaan, dient er getoetst te worden volgens het 'nee, tenzij' - regime. De toetsing hiervoor staat beschreven in 'de Spelregels EHS', opgesteld in 2007 door de ministeries van LNV en VROM en Provincies.

4.2 Ligging plangebied t.o.v. Natuurnetwerk

Het dichtstbijzijnde gebied dat behoort tot het Natuurnetwerk ligt op circa 700 meter afstand (zie Figuur 4). Gezien de aard van de voorgenomen werkzaamheden en de tussenliggende infrastructuur kunnen effecten op een gebied dat valt onder Natuur Netwerk Nederland worden uitgesloten. Er wordt dan ook niet verder ingegaan op dit onderwerp.



Figuur 4 Ligging van het plangebied (blauw) ten opzichte van Natuur Netwerk Nederland (grijs) (bron: provincie Limburg)

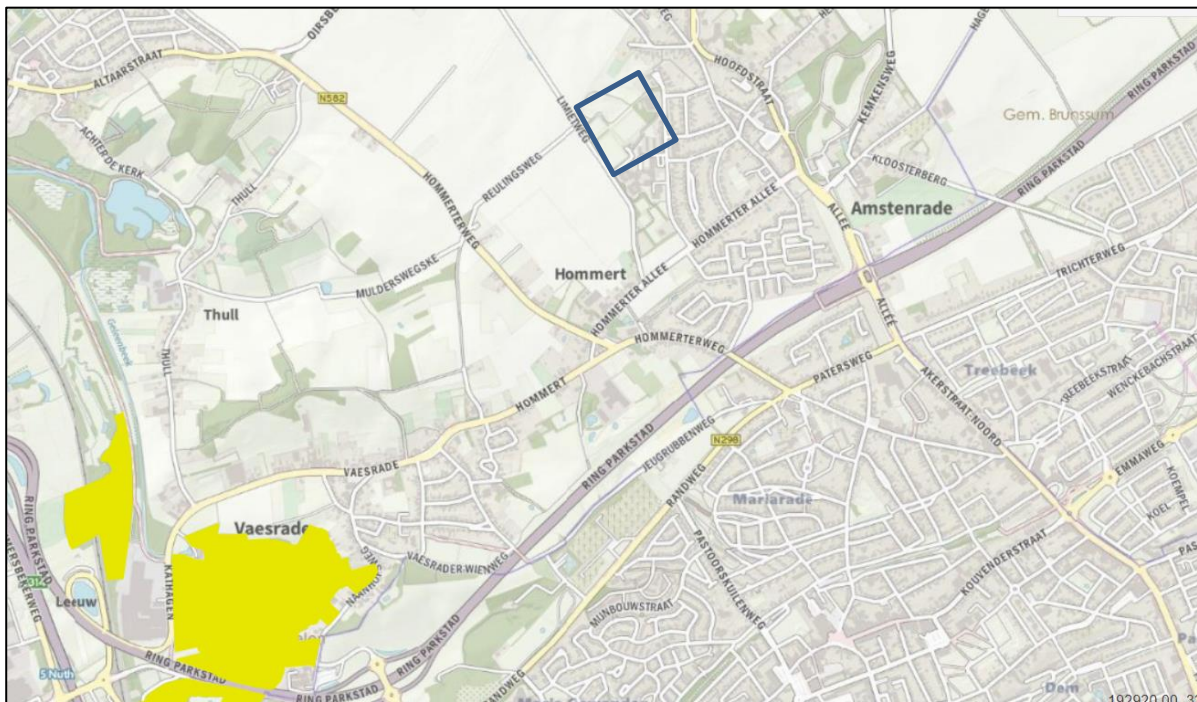
4.3 Natura 2000-gebied

Natura 2000-gebieden in Nederland zijn onderdeel van een Europees netwerk aan natuurgebieden waar belangrijke flora en fauna duurzaam beschermd worden. Al deze gebieden zijn belangrijk om de Europese

biodiversiteit te waarborgen. De in Nederland aangewezen Natura 2000-gebieden worden beschermd onder de Wet Natuurbescherming, voorheen de Natuurbeschermingswet 1998. In Nederland zijn er ruim 160 natuurgebieden aangewezen als Natura 2000-gebieden. Voor ieder Natura 2000-gebied zijn er een instandhoudingsdoelstellingen opgesteld voor specifieke fauna en flora-soorten. De instandhoudingsdoelstellingen zijn allen beschreven in beheerplannen. Deze beheerplannen worden opgesteld voor ieder Natura 2000-gebied en geven duidelijkheid of geplande maatregelen en activiteiten al dan niet kunnen plaatsvinden. Wanneer er maatregelen of activiteiten uitgevoerd dienen te worden welke schadelijk en/of negatieve effecten op de beschermde natuur kunnen hebben dient een vergunning bij de provincie of soms bij het Ministerie van Economische Zaken aangevraagd te worden.

4.4 Ligging plangebied t.o.v. Natura 2000-gebieden

Het plangebied ligt op circa 2 km afstand van het dichtstbijzijnde Natura-2000-gebied Geleenbeekdal (zie Figuur 5). Het kappen van de bomen en het verwijderen van de begroeiing zal geen invloed hebben op het Natura 2000-gebied met betrekking tot de punten: stikstofdepositie ten gevolge van de werkzaamheden, verstoring door geluid, optische verstoring, verstoring door licht, oppervlakteverlies, versnippering, verstoring door trilling, verstoring door mechanische effecten.



Figuur 5 Ligging van het plangebied (blauw) ten opzichte van Natura-2000 gebieden (geel)(bron: provincie Limburg)

5 Resultaten flora en fauna

5.1 Planten

Volgens de verspreidingsatlas komen er beschermde plantensoorten voor in de directe omgeving van het plangebied, zoals ruw parelzaad, grote leeuwenklauw, blaasvaren en schubzegge. Tijdens aanvullend onderzoek in het plangebied in 2018 zijn ruw parelzaad en grote leeuwenklauw niet aangetroffen (zie rapportage met kenmerk: NIRP20190135). De omstandigheden in het plangebied zijn niet anders dan ten tijde van het aanvullend onderzoek. Ruw parelzaad en grote leeuwenklauw kunnen dus nog steeds worden uitgesloten. Blaasvaren (steenachtig substraat) en schubzegge (kalkmoeras) hebben een zeer specifiek habitat nodig om te kunnen groeien. Dit habitat is niet aanwezig binnen het plangebied. De aanwezigheid van beschermde plantensoorten kan worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

5.2 Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuizen zijn strikt beschermd door de Wet natuurbescherming. Hierdoor zijn alle vleermuizen beschermd tegen het verstoren, verwonden en doden van individuen, beschadigen en vernielen van hun vaste rust- en verblijfplaatsen en de daarbij behorende essentiële foerageergebieden en vliegroutes.

Bureaustudie

Een groot aantal van de 17 in Nederland voorkomende soorten vleermuizen kan worden aangetroffen in de provincie Limburg. Een aantal daarvan zijn zeldzaam of stellen zeer specifieke eisen aan hun verblijfplaatsen. Op basis van de landelijke verspreiding kunnen onder andere de volgende soorten verwacht worden in en rond het plangebied: watervleermuis, meervleermuis, baardvleermuis, ingekorven vleermuis, rosse vleermuis, bosvleermuis, franjestaart, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, , vale vleermuis, laatvlieger, grijze grootoorvleermuis en gewone grootoorvleermuis.

Veldbezoek

Verblijfplaatsen

Omdat de voorgenomen ingreep bestaat uit het kappen van bomen kunnen verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen uitgesloten worden.

Tijdens het veldbezoek zijn in alle bomenclusters bomen aangetroffen met geschikte holtes voor boombewonende vleermuizen. Het gaat hier veelal om spechtenholen of ingerotte boomholtes (zie figuur 6). Om deze redenen kunnen verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen niet worden uitgesloten.

Foerageergebied & vliegroutes

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige structuren in het landschap, zoals bijvoorbeeld bomenlanen, om zich tussen te verplaatsen en te foerageren. Omdat er in het plangebied een groot aantal bomen wordt gekapt, en grootschalig dergelijke lijnvormige structuren hierdoor verloren gaan, kunnen om deze redenen essentieel foerageergebied en essentiële vliegroutes niet in het plangebied worden uitgesloten.

Vleermuisverblijfplaatsen

Vleermuizen zijn niet in staat om zelf een verblijfplaats te creëren en zijn dan ook volledig afhankelijk van bestaande ruimtes in onder andere bomen en/of gebouwen. In bomen verblijven ze vaak in holtes of achter loszittend schors en in gebouwen in de spouw, onder de dakpannen, achter gevelbetimmering of op zolders. Waar ze verblijven is afhankelijk van de soort. Er is een onderscheid te maken tussen boombewonende (rosse vleermuis en watervleermuis) en gebouwbewonende vleermuizen (gewone dwergvleermuis en laatvlieger), echter zijn er ook soorten die van beide gebruik maken (gewone grootoorvleermuis en ruige dwergvleermuis).

Gedurende het jaar maken ze gebruik van verschillende verblijfplaatsen met verschillende functies:

- Kraamverblijfplaats
- Zomerverblijfplaats
- Paarverblijfplaats
- Winterverblijfplaats

Niet alleen hebben de verschillende verblijfplaatsen verschillende functies, ze hebben ook verschillende eisen. In kraamverblijfplaatsen brengen vrouwtjes, vaak in grote kolonies, hun jongen groot. Belangrijk is dat het klimaat hier constant is en de temperatuur niet te laag daalt wanneer de vrouwtjes 's nachts op jacht gaan naar voedsel. Ook in de winterverblijfplaatsen, waar de vleermuizen in lethargie gaan, is het belangrijk dat het klimaat constant blijft en de temperatuur niet te ver onder het vriespunt daalt. Daarnaast kijken ze ook naar de ligging van de verblijfplaatsen, de afstand tot hun foerageergebied en bijvoorbeeld voor mannetjes in het paarseizoen of het langs een vliegroute van vrouwtjes ligt.



Figuur 6 In alle bomenclusters zijn bomen aangetroffen met geschikte holtes voor boombewonende vleermuizen. Het gaat hier veelal om spechtenholen (links) of ingerotte boomholtes (rechts)

Conclusie

Omdat de voorgenomen ingreep bestaat uit het kappen van bomen en het verwijderen van struweel kunnen verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen uitgesloten worden. In alle bomenclusters zijn bomen aangetroffen met geschikte holtes voor boombewonende vleermuizen. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen kan dan ook niet worden uitgesloten. Essentieel foerageergebied en essentiële vliegroutes kunnen eveneens niet in het plangebied worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek is noodzakelijk.

5.3 Grondgebonden zoogdieren

Bureaustudie

Volgens de verspreidingsatlas komen er 8 beschermde grondgebonden zoogdiersoorten voor in de directe omgeving van het plangebied, namelijk bever, hamster, eekhoorn, waterspitsmuis, das, boommarter, steenmarter en wilde kat. Voor bunzing, wezel en hermelijn geldt een algemene vrijstelling in de Provincie Limburg.

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen van beschermde grondgebonden zoogdieren aangetroffen.

Bever

De bever is een echte oeverbewoner die voorkomt in moerassen, langs beken, rivieren, meren en kanalen. Hierbij maakt de bever verschillende holen in steile oevers die vervolgens deels bedekt worden met stammen, takken en modder. Het leefgebied moet ten minste bestaan uit voldoende goed bereikbare bomen en struiken op de oever en de aanwezigheid van wateren die niet opdrogen of tot op de bodem bevrozen. De levenswijze van de bever zorgt ervoor dat in het leefgebied duidelijk waarneembare sporen aanwezig zijn. Door de afwezigheid van essentieel leefgebied in het plangebied kan de aanwezigheid van bever worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Hamster

De hamster is een soort die te vinden is in en langs korenvelden en extensieve akkervelden. Omdat dit type habitat niet aanwezig is in het plangebied, kan de aanwezigheid van hamster worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek naar de soort is niet noodzakelijk.

Eekhoorn

In het plangebied zijn grote bomen aanwezig waar eekhoorn voedsel kan vinden in de vorm van boomvruchten zoals bijvoorbeeld eikels en noten. De aanwezigheid van eekhoorn kan dan ook niet in het plangebied worden uitgesloten. In de Provincie Limburg geldt er een vrijstelling voor eekhoorn in de periode maart-april en juli tot en met november. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk, mits de werkzaamheden binnen deze periode worden uitgevoerd.

Waterspitsmuis

Waterspitsmuis is een schuwe soort die voorkomt langs schoon, vrij snelstromend tot stilstaand water met een behoorlijk ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers. In de oevers moet voldoende schuilmogelijkheid zijn waar waterspitsmuis zich kan terugtrekken om zijn prooi op te eten. Dit habitat is niet binnen het plangebied aanwezig. De aanwezigheid van waterspitsmuis binnen het plangebied kan worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Das

Das heeft een voorkeur voor kleinschalige akker- en weidelandschap met verspreide bosjes, heggen en houtwallen. Maar ook andere open terreinen, zoals vochtige heiden en rivierdalen zijn geschikte gebieden. Voor zover bekend zijn er in de directe omgeving van het plangebied geen burchten van dassen bekend. Kijkend naar de omgeving van het plangebied wordt verwacht dat het plangebied geen elementen bevat die essentieel onderdeel zijn van dassenleefgebied. Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen van dassen aangetroffen. Aanvullend onderzoek naar de soort is niet noodzakelijk.

Boommarter

Boommarter leeft bij voorkeur in bossen en komt in Nederland in allerlei typen en leeftijden bos voor. Boommarters kiezen hun rustplaatsen vaak in boomholten, konijnen-, vossen of dassenholen, tussen boomwortels of onder takkenbossen. Nesten zitten vaak in oude spechten- of eekhoornholten, regelmatig in inrottingsholten en soms in gebouwen die in of aan de rand van het bos staan. De in het plangebied aangetroffen holtes liggen

allen langs een drukbelopen wandelpad. De verstoring is erg groot. Om die reden wordt boommarter niet in het plangebied verwacht. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Steenmarter

Verblijfplaatsen van steenmarter worden veelal aangetroffen op zolders, in kruipruimtes of verlaten gebouwen. Echter is de soort zeer opportunistisch en gebruikt ook takkenhopen en dicht struweel als verblijfplaats. Binnen het plangebied kan eigenlijk alleen de ruimte onder de betonnen speelbank op het schoolplein als verblijfplaats fungeren. Omdat hier echter dagelijks kinderen op spelen is het vanwege deze grote mate van verstoring niet waarschijnlijk dat steenmarter hier een vaste rust- of verblijfplaats heeft. Steenmarter stelt geen kritische eisen aan zijn foerageergebied. Er zijn in de directe omgeving van het plangebied voldoende alternatieve foerageermogelijkheden aanwezig, essentieel leefgebied van steenmarter kan daarom worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Wilde kat

Wilde kat komt vooral voor in afgelegen gebieden met uitgestrekte, afwisselende en droge, oude eiken-, beuken- of gemengde loofbossen. De hoogste dichtheden worden bereikt in oude bossen met veel structuur, in de vorm van omgevallen bomen, holle bomen, rotsspleten en dassenburchten. Wilde kat is zeer schuw. Vanwege de afwezigheid van grootschalig geschikt leefgebied en de grote mate van verstoring door het naastgelegen wandelpad worden vaste rust- en verblijfplaatsen en essentieel leefgebied van wilde kat niet in het plangebied verwacht. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Conclusie

De aanwezig van eekhoorn kan niet in het plangebied worden uitgesloten. In de Provincie Limburg geldt er een vrijstelling voor eekhoorn in de periode maart-april en juli tot en met november. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk, mits de werkzaamheden binnen deze periode worden uitgevoerd.

Vaste rust- of verblijfplaatsen en essentieel leefgebied van overige beschermde grondgebonden zoogdieren kunnen worden uitgesloten in het plangebied. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

5.4 Vogels (excl. vogels met jaarrond beschermde nesten)

Het is in Nederland verboden nesten, holten of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen en te verstoren wanneer deze in gebruik genomen worden. Alle broedende vogels en hun nesten zijn in Nederland dan ook strikt beschermd door de Wet natuurbescherming. Bij het uitvoeren van de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met aanwezige broedende vogels. Wanneer broedende vogels aanwezig zijn dienen de werkzaamheden uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen van deze vogelsoorten. Wanneer broedende vogels direct grenzend aan het plangebied aanwezig zijn zal door een deskundige op het gebied van vogels moeten worden bepaald of de werkzaamheden in het broedseizoen kunnen worden uitgevoerd.

Bureaustudie

Een groot aantal broedvogels komt voor in de regio. Waaronder algemene soorten zoals koolmees, houtduif en ekster, merel, pimpelmees, roodborst en gaai.

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn merel, kauw, grote bonte specht, vink, houtduif en koolmees waargenomen. In alle boomclusters zijn nesten aangetroffen, ter hoogte van boom 553, 479, 376, 308 en in boom 369 op het schoolplein. Het nest op het schoolplein en bij boom 376 betreffen waarschijnlijk eksternesten. De overige nesten zijn van niet nader gedetermineerde vogelsoorten.



Figuur 7 In het plangebied zijn vijf nesten aangetroffen, onder andere van niet nader gedetermineerde vogelsoorten (links) en van ekster (rechts).

Conclusie

Verschillende algemeen voorkomende broedvogels (zoals ekster) worden verwacht in het plangebied. Op de soorten met een jaarrond beschermd nest na (zie volgende paragraaf) zijn de nesten van broedende vogels buiten de broedperiode niet beschermd. Gedurende de broedperiode geldt een algeheel verbod op het beschadigen en vernielen van nesten en het verstoren van broedende vogels. Er is geen wettelijk vastgestelde periode als broedseizoen. Voor de wet is er sprake van broedperiode als er sprake is van een broedgeval. Direct voorafgaand aan de werkzaamheden dient onderzocht te worden of er broedgevallen aanwezig zijn. Vooraf maatregelen nemen om te voorkomen dat broedvogels gaan nestelen is toegestaan, mits er geen sprake is van aanwezigheid van vogels met jaarrond beschermde nesten.

5.5 Vogels met jaarrond beschermde nesten

Een aantal vogelsoorten genieten extra bescherming doordat hun nesten jaarrond beschermd zijn. Dit betekent dat deze nestlocaties ook buiten de broedperiode niet mogen worden beschadigd, vernield, weggenomen of op andere wijze minder geschikt of ongeschikt worden gemaakt.

Bureaustudie

Volgens de verspreidingsatlas komen er 14 jaarrond beschermde vogelsoorten voor in de directe omgeving van het plangebied, namelijk boerenwaluw, boomvalk, bosuil, gierwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, huiswaluw, kerkuil, ooievaar, ransuil, steenuil, torenvalk en wespandief. Vanwege de afwezigheid van bebouwing in het plangebied, kunnen gebouwbewonende soorten als boerenwaluw, gierwaluw, huismus, huiswaluw en kerkuil op voorhand worden uitgesloten.

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen (nesten van) jaarrond beschermde vogelsoorten aangetroffen.

Boomvalk

Boomvalk maakt zelf geen nesten en gebruikt oude kraaien- of ekternesten als broedlocatie en is erg verstoring gevoelig. Vanwege de verstoring door het nabijgelegen wandelpad wordt boomvalk niet binnen het plangebied verwacht. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Bosuil

Bosuil broedt voornamelijk in boomholtes en nestkasten. De enige voor bosuil geschikt boomholte bevindt zich in het westen van het plangebied (zie figuur 6). Echter ligt deze direct aan de weg, aan het wandelpad en naast het voetbalveld, waardoor er veel verstoring optreedt. Bosuil wordt daarom niet in het plangebied verwacht. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Grote gele kwikstaart

De grote gele kwikstaart is een soort die alleen voorkomt in een specifiek habitat. De soort is sterk gebonden aan water en heeft daarnaast structuren nodig waar een nest gemaakt kan worden zoals bruggen, sluizen of andere waterwerken. Binnen het plangebied is dit habitat niet aanwezig. Nesten van grote gele kwikstaart kunnen daarom in het plangebied worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Havik en wespandief

Havik en wespandief broeden het liefst in kruinen van hoge bomen, vaak hoge naaldbomen tegen de rand van het bos of in stadsparken. Havik en wespandief zijn erg gevoelig voor verstoring. Vanwege de verstoring van het nabijgelegen wandelpad, worden nesten van havik en wespandief niet in het plangebied verwacht. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Ooievaar

Ooievaar broedt graag op hoge locaties zoals elektriciteitspalen. Nesten zijn daarnaast zeer groot en opvallend. Omdat dergelijke structuren ontbreken binnen het plangebied en dergelijke nesten niet zijn aangetroffen, kan ooievaar in het plangebied worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Ransuil

Ransuil broedt graag bij voorkeur in naaldbomen, die hem de beste dekking bieden. Daarnaast in houtwallen, boomgroepen, hagen en zelfs solitaire bomen. Ransuil maakt veelal gebruik van oude kraaien- of ekternesten als broedlocatie. Vanwege het aanwezig zijn van dergelijke nesten kunnen nesten van ransuil binnen het plangebied niet worden uitgesloten. Echter is tijdens het aanvullend onderzoek in 2018 ransuil niet aangetroffen (zie rapportage met kenmerk: NIRP20190135). De omstandigheden in het plangebied zijn niet anders dan ten tijde van het aanvullend onderzoek. Ransuil kan dus nog steeds worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Roek

De roek is een echte koloniebroeder. Binnen het plangebied is geen kolonie van roeken aangetroffen. De aanwezigheid van nesten van deze soort is dan ook binnen het plangebied uit te sluiten.

Steenuil

Nesten van steenuil zijn veelal te vinden in knoestige bomen of op erven van boerderijen of vrijstaande huizen. Omdat dergelijke elementen niet binnen het plangebied aanwezig zijn, kan de steenuil worden uitgesloten.

Torenvalk

Ongeveer 100 meter ten noorden van het plangebied staat een kast voor torenvalk. Recentelijk zijn er in deze kast nog broedgevallen geweest. Torenvalken kunnen ook in oude kraaiennesten broeden. De torenvalk is minder gevoelig voor verstoring dan andere vogelsoorten. Echter zorgt de aanwezigheid van de bezette nestkast (bestaand territorium) ervoor dat het niet waarschijnlijk is dat torenvalk in de bomen het plangebied gaat broeden. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Conclusie

Gedurende het veldbezoek zijn geen (nesten van) jaarrond beschermde vogels binnen het plangebied aangetroffen. Ransuil is tijdens eerder aanvullend onderzoek niet aangetroffen. Vanwege verstoring in het plangebied en een aanwezige nestkast voor torenvalk ten noorden van het plangebied, vormen de te kappen bomen in het plangebied geen geschikte broedlocatie voor jaarrond beschermde vogels. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Omdat er in de directe omgeving van het plangebied voldoende alternatieve foerageer- en schuilmogelijkheden aanwezig zijn die voor jaarrond beschermde vogelsoorten goed bereikbaar zijn, is het plangebied niet een essentieel deel van het mogelijk leefgebied voor jaarrond beschermde vogelsoorten.

5.6 Amfibieën

Volgens de verspreidingsatlas komen er 2 beschermde amfibieënsoorten voor in de directe omgeving van het plangebied, namelijk rugstreeppad en alpenwatersalamander. In het plangebied zelf is geen geschikt voortplantingswater aanwezig voor beide soorten. Wel lijkt er 100 meter ten noorden van het plangebied een waterhoudende laagte aanwezig. Wanneer deze laagte gedurende het voortplantingsseizoen van beide soorten (tijdelijk) water bevat, kan bij aanwezigheid van deze soorten het plangebied als essentieel deel van het landhabitat fungeren, met name in de winter. Aanvullend onderzoek is noodzakelijk als deze laagte inderdaad als voortplantingswater voor rugstreeppad en alpenwatersalamander kan fungeren.

5.7 Reptielen

Volgens de verspreidingsatlas komen er 2 beschermde reptielensoorten voor in de directe omgeving van het plangebied, namelijk levendbarende hagedis en hazelworm. In het plangebied zijn geen structuurrijke randen met zongelegheden aanwezig. De overgang van bosschage naar grasland is zeer abrupt. Door de afwezigheid van essentieel leefgebied in het plangebied wordt de aanwezigheid van beschermde reptielensoorten uitgesloten. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

5.8 Vissen

Volgens de verspreidingsatlas komen er geen beschermde vissoorten voor in de directe omgeving van het plangebied. Ook is essentieel leefgebied (oppervlaktewater) in het plangebied afwezig. De aanwezigheid van beschermde vissoorten kan worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

5.9 Insecten en overige ongewervelden

Volgens de verspreidingsatlas komen er meerdere beschermde insecten-/ ongewervelde soorten voor in de directe omgeving van het plangebied, namelijk vliegend hert, beekrombout, grote weerschijnvlinder, veldparelmoervlinder, grote vos, iepenpage en, sleedoorpage.

Essentieel leefgebied (voortplantingswater en waardplanten) van beekrombout, grote weerschijnvlinder en veldparelmoervlinder is niet aanwezig in het plangebied. Voortplantingsplekken van deze soorten kunnen daarom worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Vliegend hert en iepenpage

Van vliegend hert is bekend dat deze voorkomt in het plangebied. Het plangebied omvat een aantal eiken (stobben en restanten) die als voortplantingsplaats kunnen dienen. Kijkend naar de geschiktheid van het plangebied en de gevalideerde waarneming van de omwonende, kan op basis van aannemelijkheid gesteld worden dat voortplantingsplekken van vliegend hert binnen het plangebied aanwezig zijn. Daarom wordt ervan uitgegaan dat de aanwezige eikenelementen allemaal geschikt zijn als voortplantingsplaats (Zie ook rapportage met kenmerk: NIRP20190135). Voor vliegend hert dient dan ook ontheffing te worden aangevraagd.

Tijdens eerder aanvullend onderzoek is iepenpage aangetroffen. Echter, omdat de in de omgeving aanwezige iepen allen buiten het plangebied vallen, kan iepenpage in het plangebied worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek naar iepenpage is niet noodzakelijk.

Sleedoornpage

Op 14 februari 2019 zijn alle aanwezige sleedoorns in het plangebied uitvoerig onderzocht op aanwezigheid van eitjes van sleedoornpage. Er zijn geen eitjes aangetroffen (Zie ook rapportage met kenmerk: NIRP20190135). De omstandigheden in het plangebied zijn niet anders dan ten tijde van het aanvullend onderzoek. Sleedoornpage kan dus nog steeds in het plangebied worden uitgesloten.

Grote vos

Grote vos heeft als belangrijkste waardplant iep. Omdat de in de omgeving aanwezige iepen allen buiten het plangebied vallen, kan grote vos in het plangebied worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

6 Conclusie & aanbevelingen

Beschermde planten-, jaarrond beschermde vogel-, reptielen-, en vissoorten worden niet verwacht binnen het plangebied.

Beschermde soorten

De aanwezigheid van verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen kan niet worden uitgesloten. Essentieel foerageergebied en essentiële vliegroutes kunnen eveneens niet in het plangebied worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek is noodzakelijk.

De aanwezigheid van eekhoorn kan niet in het plangebied worden uitgesloten. In de Provincie Limburg geldt er een vrijstelling voor eekhoorn in de periode maart-april en juli tot en met november. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk, mits de werkzaamheden binnen deze periode worden uitgevoerd.

Algemeen voorkomende broedvogels kunnen niet in het plangebied worden uitgesloten. Het is dan ook van belang te allen tijde rekening te houden met het algemene broedseizoen van vogels.

Op basis van een gevalideerde waarneming van een omwonende zijn voortplantingsplaatsen van vliegend hert aangetoond in het plangebied. Voor vliegend hert dient dan ook ontheffing te worden aangevraagd.

Wanneer de laagte ten noorden van het plangebied gedurende het voortplantingsseizoen van rugstreeppad en alpenwatersalamander (tijdelijk) water bevat, kan bij aanwezigheid van deze soorten het plangebied als essentieel deel van het landhabitat fungeren. Aanvullend onderzoek is noodzakelijk als deze laagte inderdaad als voortplantingswater voor rugstreeppad en alpenwatersalamander kan fungeren.

Beschermde gebieden

Effecten op Natuur Netwerk Nederland of Natura 2000-gebieden kunnen worden uitgesloten. Aanvullende toetsing is dan ook niet nodig.

6.1 Aanvullend onderzoek

Op basis van voorliggende natuurtoets is gebleken dat voor een aantal soorten aanvullend onderzoek nodig is om de aanwezigheid en effecten van de werkzaamheden te bepalen. Hieronder wordt per soort(groep) kort besproken hoe dit aanvullend onderzoek uitgevoerd dient te worden.

Boombewonende vleermuissoorten

Dit onderzoek is gebaseerd op de onderzoeksinspanning uit het “Vleermuisprotocol 2021” van het Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur.

Methodiek: Batdetector onderzoek

Periode uit te voeren: 15 april - 1 oktober

Duur onderzoek: 4 onderzoeks rondes

Indien geschikt voortplantingswater aanwezig is en het plangebied als essentieel deel van het landhabitat kan fungeren:

Rugstreeppad

Dit onderzoek is gebaseerd op de onderzoeksinspanning uit de “Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming” van Netwerk Groene Bureaus.

Methodiek: Luisteren naar de roep of zoeken naar ei-snoeren, larven en juvenielen

Periode uit te voeren: Half april - mei en half juni - begin augustus

Duur onderzoek: 3 á 4 veldbezoeken

Alpenwatersalamander

Dit onderzoek is gebaseerd op de onderzoeksinspanning uit de “Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming” van Netwerk Groene Bureaus.

Methodiek: Zoeken naar adulten en juvenielen

Periode uit te voeren: maart - augustus

Duur onderzoek: 2 veldbezoeken (2 weken tussen de twee bezoeken)

6.2 Ecologisch werkprotocol

Het ecologisch werkprotocol wordt opgesteld om zorg te dragen voor een goede implementatie van de voorwaarden van een ontheffing en om voldoende zorgplichtig te werken. Het werkprotocol is een document waarin beschreven staat waar en wanneer welke werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden en onder welke voorwaarden. Tevens wordt er aangegeven welke maatregelen uitgevoerd dienen te worden.

Algemeen voorkomende broedvogels zijn niet uit te sluiten. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk, maar er wordt geadviseerd deze groep dieren mee te nemen in het ecologisch werkprotocol waarin wordt uitgewerkt hoe om te gaan met broedende vogels en welke maatregelen bijvoorbeeld voorafgaand aan het broedseizoen kunnen worden genomen.

Verblijfplaatsen van eekhoorn zijn ook niet uit te sluiten. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk, mits de werkzaamheden buiten de kwetsbare periode van de soort worden uitgevoerd. Er wordt geadviseerd deze soort mee te nemen in het ecologisch werkprotocol waarin wordt uitgewerkt hoe om te gaan met deze soort.

Rugstreeppad komt voor in de omgeving en verspreidt zich gemakkelijk naar nieuwe voortplantingslocaties. Er wordt geadviseerd deze soort mee te nemen in het ecologisch werkprotocol waarin wordt uitgewerkt hoe om te gaan met de soort. Er kunnen bijvoorbeeld voorafgaand maatregelen genomen worden om de vestiging van rugstreeppad binnen het plangebied te voorkomen.

6.3 Ontheffing Wet natuurbescherming

Wanneer na onderzoek blijkt dat er verblijfplaatsen of essentieel leefgebied van beschermde soorten aanwezig zijn en er overtredingen van verbodsbepalingen genoemd in de Wet natuurbescherming voorzien worden, is het aanvragen van een ontheffing bij Provincie Limburg of werken conform een goedgekeurde gedragscode noodzakelijk. Mogelijk dat er naar aanleiding van de ontheffing compenserende of mitigerende maatregelen worden geëist. De doorlooptijd van een ontheffingsaanvraag bij de Provincie Limburg bedraagt 13 weken waarbij de Provincie nog 7 weken extra tijd kan vragen.

Literatuur

- BIJ12 (2017). Kennisdocument Gewone dwergvleermuis. BIJ12, Utrecht.
- BIJ12 (2017). Kennisdocument Gewone grootoorvleermuis. BIJ12, Utrecht.
- BIJ12 (2017). Kennisdocument Gierzwaluw. BIJ12, Utrecht.
- BIJ12 (2017). Kennisdocument Huismus. BIJ12, Utrecht.
- BIJ12 (2017). Kennisdocument Rosse vleermuis. BIJ12, Utrecht.
- BIJ12 (2017). Kennisdocument Ruige dwergvleermuis. BIJ12, Utrecht.
- Broekhuizen, S., Spoelstra, K et.al. 2016. Atlas van de Nederlandse Zoogdieren. Naturalis Biodiversity Center, Leiden. EIS Kenniscentrum. Insecten en andere ongewervelden, Leiden.
- Creemers R.C.M. & van Delft J.J.C.W. (2009). De amfibieën en reptielen van Nederland, - Nederlandse fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European investabrate Survey - Nederland, Leiden
- Dietz C., O. von Helversen & D. Nill, 2011. Vleermuizen 'Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. Vertaling en bewerking P.H.C. Lina. De Fontein/Tirion Uitgevers B.V., Utrecht
- Netwerk Groene Bureaus (2021). Soorteninventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming. [pdf-document]. Versie januari 2021.
- Ministerie van Economische Zaken, 2016. Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, Lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3.

Soortinformatie: <http://zoogdiervereniging.nl/>
<http://ravon.nl/>
<http://vlindernet.nl/>
<http://libellennet.nl/>
<http://sovon.nl/>
<http://vogelbescherming.nl/>

Waarnemingen: www.verspreidingsatlas.nl/

Natuurgebieden: <https://portal.prvlimburg.nl/viewer/app/default>

Bijlage 1 Wetgeving

Vanaf 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht. De Wet natuurbescherming vervangt drie wetten, namelijk de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en Faunawet. De bevoegdheid ligt bij de provincies. Zij zijn verantwoordelijk voor de toetsing van werkzaamheden en activiteiten bij bijvoorbeeld Natura 2000-gebieden (de gebiedsbeschermingsbepalingen) en dier- en plantensoorten (de soortenbeschermingsbepalingen). Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid blijft het Rijk bevoegd gezag.

De Wet natuurbescherming is onder te verdelen in 3 onderdelen: de bescherming van soorten, de bescherming van Natura 2000-gebieden en de bescherming van bosopstanden.

Verbodsbepalingen

Er zijn verschillende verbodsbepalingen van toepassing op dit soortenmanagementplan. In de Wet natuurbescherming zijn deze onderverdeeld in Verbodsbepalingen voor soorten van de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en overige soorten. De verbodsbepalingen zijn als volgt omschreven:

Bescherming van soorten

Er zijn 3 categorieën met betrekking tot de soortbescherming; Soorten beschermd volgens de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en overige soorten. De beschermde status van de overige soorten verschilt per provincie. Provincies hebben de bevoegdheid om bij provinciale verordening vrijstelling te verlenen voor nationaal beschermde soorten. Er is dan geen ontheffing nodig voor werkzaamheden.

Vogelrichtlijn

Hieronder vallen alle van nature in Nederland in het wild levende vogels als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn. Handelingen die de wet verbiedt zijn:

- Artikel 3.1 lid 1: Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen;
- Artikel 3.1 lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, beschadigen of nesten van vogels weg te nemen;
- Artikel 3.1 lid 4 en lid 5: het is verboden vogels opzettelijk te verstoren, tenzij de verstoring niet wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort.

Uitgezonderd zijn de soorten die door de AMvB zijn aangewezen. Hieronder vallen onder andere de Canadese gans en de Houtduif.

Onder bepaalde voorwaarden mogen deze handelingen wel uitgevoerd worden. Er is dan een ontheffing of vrijstelling nodig. Er zijn vrijstellingen opgesteld via de provinciale verordening of ministeriële regeling. Een ontheffing kan bij de provincie worden aangevraagd. Een ontheffing kan verkregen worden als er geen andere bevredigende oplossing is en er een geldig belang is, zoals:

- de volksgezondheid, openbare veiligheid,
- luchtverkeer,
- schade aan gewassen,
- bescherming van flora en fauna,
- onderzoek of onderwijs,
- herinvoering van soorten.

Daarnaast mogen de handelingen niet leiden tot een verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soort.

Habitatrichtlijn

Soorten die staan in het Verdrag van Bern en Bijlage I van het Verdrag van Bonn. De soorten staan in bijlage 1. Handelingen die de wet verbiedt zijn:

- Artikel 3.5 lid 2: Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren;
- Artikel 3.5 lid 3: Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen;
- Artikel 3.5 lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
- Artikel 3.5 lid 5: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Er zijn vrijstellingen opgesteld via de provinciale verordening of ministeriële regeling. Een ontheffing kan bij de provincie worden aangevraagd. Ook hier is een geldig belang nodig en mag de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komen. De volgende belangen kunnen een grond zijn voor het verlenen van een ontheffing:

- bescherming van flora- en fauna,
- voorkoming “ernstige schade” aan gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendommen,
- in belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid,
- Andere dwingende reden van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van wezenlijk gunstige effecten voor het milieu.

Overige soorten

Dit zijn de soorten die genoemd worden in de bijlage van Wet natuurbescherming. Voor de lijst van de overige beschermde soorten zie bijlage 1. Onder dit beschermingsregime is het verboden om:

- Artikel 3.10 lid 1b: Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen;

Voor deze soorten gelden dezelfde vrijstellingsgronden als bij de soorten van de Habitatrichtlijn en zijn er een groot aantal overige uitzonderingsgronden. Voor ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden en het algemeen belang geldt er een vrijstelling.

Zorgplicht

Voor alle soorten geldt de zorgplicht. De bescherming van soorten gaat uit van de intrinsieke waarde van alle dieren en planten. Daar moet zorgvuldig mee omgaan worden. Daarom is de zorgplicht in artikel 1.11 van de wet opgenomen. De zorgplicht houdt in dat iedereen ‘voldoende zorg’ in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving en voor Natura 2000-gebieden. Voorkomen, beperken en ongedaan maken zijn hierbij sleutelwoorden.

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN), voorheen ook wel Ecologische hoofdstructuur (EHS) genoemd, is onderdeel van een netwerk van deels bestaande en deels nieuwe natuurgebieden die met elkaar verbonden zijn. Het gaat hierbij om zowel kleine en grote natuurgebieden en agrarische gebieden. Al deze gebieden binnen het Natuurnetwerk Nederland worden met elkaar verbonden via ecologische verbindingzones. De ecologische verbindingzones zorgen ervoor dat er verbindingen aanwezig zijn tussen de verschillende natuurgebieden zodat dieren zich makkelijker van het ene naar het andere leefgebied kunnen verplaatsen. Uiteindelijk moet het Natuurnetwerk Nederland samen met de natuurgebieden in andere Europese landen een aaneengesloten pan-Europees Ecologisch Netwerk (PEEN) vormen.

Negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken of (natuur)waarden van deze natuurgebieden en verbindingen dienen vermeden of gecompenseerd te worden.

Wanneer er ontwikkelingen plaatsvinden in NNN-gebieden is conform de Nota Ruimte en daarvoor Structuurschema Groene Ruimte het ‘nee, tenzij’ - regime van toepassing. In principe zijn ruimtelijke ontwikkelingen met significante negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken of (natuur)waarden van het

gebied niet toegestaan. Het kan alleen doorgaan als er geen reële alternatieven mogelijk zijn en/of er sprake is van groot openbaar belang. Voor ingrepen waarvoor geen reële alternatieven mogelijk zijn of die van groot openbaar belang zijn geldt de vereiste schade zoveel mogelijk wordt beperkt door mitigerende maatregelen. Tevens dient er gecompenseerd te worden. Om vast te stellen of de ontwikkelingen door kunnen gaan, dient er getoetst te worden volgens het 'nee, tenzij' - regime. De toetsing hiervoor staat beschreven in 'de Spelregels EHS', opgesteld in 2007 door de ministeries van LNV en VROM en Provincies.

Natura 2000-gebieden

Natura 2000-gebieden in Nederland zijn onderdeel van een Europees netwerk aan natuurgebieden waar belangrijke flora en fauna duurzaam beschermd worden. Al deze gebieden zijn belangrijk om de Europese biodiversiteit te waarborgen. De in Nederland aangewezen natura 2000-gebieden worden beschermd onder de Wet Natuurbescherming, voorheen de Natuurbeschermingswet 1998. In Nederland zijn er ruim 160 natuurgebieden aangewezen als Natura 2000-gebieden. Voor ieder Natura 2000-gebied zijn er een instandhoudingsdoelstellingen opgesteld voor specifieke fauna en florasoorten. De instandhoudingsdoelstellingen zijn allen beschreven in beheerplannen. Deze beheerplannen worden opgesteld voor ieder Natura 2000-gebied en geven duidelijkheid of geplande maatregelen en activiteiten al dan niet kunnen plaatsvinden. Wanneer er maatregelen of activiteiten uitgevoerd dienen te worden welke schadelijk en/of negatieve effecten op de beschermde natuur kunnen hebben dient een vergunning bij de provincie of soms bij het ministerie van Economische Zaken aangevraagd te worden.

Bosopstanden

De bescherming van bosopstanden kent twee belangrijke aspecten: meldingsplicht en herplantplicht. Een kapmelding is verplicht bij de kap van bomen buiten de bebouwde kom (in het kader van de voormalige Boswet) indien kap plaatsvindt in een houtopstand van 10 are of meer, of een bomenrij van 20 bomen. Er geldt een 1 op 1 herplantplicht. Provincies bepalen welke gegevens bij een melding moeten worden aangeleverd. Dit kan dus per provincie verschillen. Voor het vellen van een houtopstand in verband met realisatie van een Natura 2000-doel is er geen herplantplicht.